

Kulttuurilautakunta 22.10.2024 § 51

§ 51

Taiteiden talon tarveselvitys

Valmistelijat / lisätiedot:
Kiesilä Taiju
Kasvi Tiina
Peltonen Kaisa
Sjövall Kaisa
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuurilautakunta hyväksyy Taiteiden talon tarveselvityksen liitteiden ja selostusosan mukaisesti. Tarveselvitystä ja alustavaa tilaohjelmaa käytetään rakennushankkeen suunnittelun pohjana.

Käsittely

Pykälä 51 käsiteltiin ennen pykälä 46:ta.

Konttas Wanteen kannattamana teki seuraavan lisäysesityksen päätösehdotuksen loppuun:

”Lautakunta haluaa korostaa tarveselvityksessä esitettyjen toiminnallisten tarpeiden huomioimista hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Konttaksen ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kulttuurilautakunnan yksimielisesti hyväksyneen sen.

Päätös

Kulttuurilautakunta teki seuraavan päätöksen:
Kulttuurilautakunta hyväksyy Taiteiden talon tarveselvityksen liitteiden ja selostusosan mukaisesti. Tarveselvitystä ja alustavaa tilaohjelmaa käytetään rakennushankkeen suunnittelun pohjana.

Lautakunta haluaa korostaa tarveselvityksessä esitettyjen toiminnallisten tarpeiden huomioimista hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Selostus

Tarveselvitys koskee Taiteiden talo -uudisrakennusta Espoonlahden alueelle.

Taiteiden talon tavoite on olla taiteen oppimisen tila ja kaikenikäisten harrastavien espoolaisten kohtaamisen paikka Espoonlahdessa. KulttuuriEspoo 2030 -ohjelman tavoitteiden mukaisesti taiteen ja kulttuurin arvo kaupungin palveluna syntyy siitä, miten ne pystyvät tuomaan ihmisiä yhteen, luomaan yhteisiä merkityksiä, vahvistamaan kaupunki-identiteettiä

ja edistämään kaupungin kehitysmuotoista ilmapiiriä – sen innovatiivisuutta.

Taiteiden talo on tila, jollaista Espoossa ei vielä ole. Siinä yhdistyy lasten ja nuorten tavoitteellinen eri taideaineiden harrastaminen, elinikäinen taiteiden ja kulttuurin harrastaminen, esittävien taiteiden näyttämö niin harjoittelu- kuin esitystoimintaan harrastajille ja ammattilaisille, esittävien taiteiden residenssitoiminta ammattitaiteilijoille sekä yhteisötalon ja aktiivisen kaupunkilaisuuden kohtaamisen tilat. Taiteiden talon tila toimii alustana kumppaneille järjestää harrastuspalveluita espoolaisille. Kulttuurin tulosyksikkö ei itse tuota Taiteiden taloon esitys- ja harrastustoimintaa, ja siten Taiteiden talo eroaa merkittävästi toimintatavoiltaan ja profiililtaan jo olemassa olevista kulttuuritaloista. Taiteiden talo on toiminta-ajatukseltaan ja -tavoiltaan täysin uusi konsepti.

Espoossa lasten ja nuorten harrastustoimintaa sekä taiteen perusta järjestetään pääsääntöisesti perusopetuksen koulutiloissa. Koulupäivän jälkeen järjestettävä musiikin- ja kuvataiteen harrastaminen ja taiteen perusopetus onnistuu useimmiten hyvin koulutiloissa, koska koulutiloja suunniteltaessa on jo huomioitu näiden taideaineiden erityisvarusteltujen tilojen toteuttaminen osana perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisia oppiaineita. Esittävän taiteen osalta koulutiloista on vaikeaa tai mahdotonta löytää sopivia opetustiloja. Esittävät taiteet eivät kuulu perus- tai lukio-opetuksen opetussuunnitelmiin, joten niille ei suunnitella tiloja kouluihin.

Koulun ensisijainen käyttötarkoitus, ja siten myös suunnittelun tavoite, on opetussuunnitelman mukainen opetus. Taiteiden talon ensisijainen sekä käyttötarkoitus että suunnittelun lähtökohta on mielekäs vapaa-aika, harrastaminen ja peruskoulun ulkopuolinen taideopetus erityisesti esittävässä taiteissa. Edelleen useimmiten lasten ja nuorten taideopetuksen ja taideharrastamisen tilat ovat erillisissä vain yhden taiteenlajin tiloissa. Taiteiden talossa esittävien taiteiden lisäksi harrastustilaa on myös kuvataiteelle ja musiikille. Eri taiteenlajien toimiminen samassa tilassa lisää yhteistyön mahdollisuuksia palveluntarjoajien kesken.

Tarpeen tausta

Tarve ei ole uusi, vaan kulttuuritalan puuttuminen Espoonlahden alueelta on tunnistettu jo yli kymmenen vuotta sitten. Vuonna 2015 Espoonlahden aluekirjaston tarveselvityksessä oli mukana myös 1 000 m² kokoinen Kulttuuriareena esitystoimintaa varten. (Espoonlahden aluekirjasto ja Kulttuuriareena, tarveselvitys Kulttuurilautakunta 19.2.2015, § 23). Lippulaivan kirjaston tarkentuneissa suunnitelmissa Kulttuuriareena jäi toteutettavista neliöistä kokonaan pois.

Taiteen talosta tehtiin valtuustoaloite 18.11.2019; Merelliseen Espoonlahden Taiteen talo - Esbovikens kulturhus - The House of Art Espoo. Valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyssä siihen hyväksyttiin seuraavat toivomukset 17.8.2020:

- Valtuusto toivoo, että Taiteen talon valmistelua jatketaan ja talolle etsitään sopivia sijaintivaihtoehtoja Espoonlahden suuralueella.
- Valtuusto toivoo, että Espoonlahden suuralueen vetovoiman parantaminen sekä tapahtuma- ja kulttuuriharrastustoiminnan kehittäminen esimerkiksi Espoonlahden Taiteen talon muodossa huomioidaan seuraavan Espoo -tarinan valmistelussa.
- Valtuusto toivoo, että kulttuurille ja taiteelle etsitään tilat Espoonlahden suuralueelta.

Turkuun avattiin Taiteen talo -niminen kulttuuritila keväällä 2022. Erotuksena Turun Taiteen talolle, otettiin tämän tarveselvityksen tekemistä varten käyttöön työnimi Taiteiden talo. Se myös kuvaa paremmin eri taidelajien yhteisen tilan tarvetta ja sitä että eri taiteenlajeilla olisi mahdollisuus toimia yhdessä.

Kulttuurilautakunta käsitteli Taiteiden Taloa iltakoulussaan 4/2023. Lautakunta pohti mm. seuraavia kysymyksiä: Minkälainen talo? Minkälaista toimintaa? Kenelle se on tarkoitettu? Minkä yhteydessä? Jonkin toisen toiminnon yhteydessä? Mitä alueen asukkaat oikeasti tarvitsevat? Tärkeiksi lähtökohdiksi tilan tarveselvitykselle kulttuurilautakunta koki seuraavat:
Taiteen tekemisen tilan lapsille ja nuorille, ammattilaisille, aikuisille ja senioreille. Toimintana taiteen perusopetus, tanssi ja nuoria kiinnostava toiminta.

Kulttuurilautakunta merkitsi tiedoksi kokouksessaan 11.6.2024 tarpeen huomioida Taiteiden talo Espoonlahdessa tulevien investointiohjelmien laadinnassa.

Vuoden 2024 Talousarvion pöytäkirjamerkintöihin kirjattiin: ” 2. Selvitetään Taiteen talon/kulttuuritilan saamista Espoonlahden suuralueelle.”

Rakennuksen toiminnalliset tarpeet

Tarpeita neliömetreinä, käyttäjämäärinä kuin toiminnallisina tarpeina on selvitetty puolistrukturoidulla haastattelulla helmi-huhtikuun 2024 aikana. Yhteensä on haastateltu 9 erilaista yhteisöä, joilla oli tunnistettu esitys- ja / tai harjoitus- ja harrastustilojen tarpeita. Yhteensä näkökulmia tulevaisuuden lasten ja nuorten sekä kaikkien kaupunkilaisten omaehtoiseen taideharrastamiseen ja yhteiskäyttötiloihin toi esille 35 taiteen ja kulttuurin ammattilaista.

Lähtökohtana tarpeiden selvittämisessä toimivat tilatarve nimenomaan esittävien taiteiden (sirkus, teatteri, tanssi) osalta sekä yhteistyön mahdollistuminen ja tilojen yhteiskäytön mahdollistuminen eri palveluntarjoajien espoolaisille tuottamissa palveluissa.

Haastateltujen yhteisöjen lisäksi on tunnistettu myös useita harrastajateattereita, joilla on pitkä toimintahistoria Espoonlahden alueella, ja ne ovat merkittävä osa espoolaista identiteettiä ja teatteriharrastuksen tarjoajia.

Espoolaisten kulttuurinen monimuotoisuus on jatkuvassa kasvussa. Espoonlahden alueella on jo nyt useita monikulttuurisia yhteisöjä, jotka ovat järjestäneet lapsille ja nuorille kulttuuritoimintaa vaihtelevissa tiloissa. Kaikki oppiminen ei tapahdu koulupäivän aikana ja myös koulun ulkopuolella olevat ystävät ovat tärkeitä. Kansainvälisyys on olennainen osa kehittyvää Espoota ja yhteiset tilat luovat erinomaiset edellytykset uusille ja vanhoille espoolaisille kohdata toisiaan harrastusten parissa.

Tilat on jaoteltu tarveselvityksessä vyöhykeisiin toiminnallisuuden mukaan. Esitystilan vyöhykkeeseen kuuluvat esityssali ja siihen liittyvät esiintyjien (lasten, nuorten, kaiken ikäisten aikuisten) sekä yleisön tilat.

Harrastus- ja harjoitustilojen vyöhyke koostuu eri taiteenlajien harjoitussaleista ja työpajatiloista sekä tilojen toimintojen vaatimista oheistiloista.

Yhteiskäyttötilojen vyöhykkeellä toiminnot liittyvät niin opettajien kuin lapsia harrastuksista odottavien vanhempien tai kenen tahansa taloon tulevan itsenäiseen työskentelyyn, asukkaiden sekä yhdistys- ja seuratoimijoiden kokoontumiseen, kokoustamiseen ja yhteiskehittämiseen.

Kustannusennusteet

Tilapalvelut tilasi alustavan kustannuslaskelman A-insinöörit Rakennuttaminen Oy:ltä alustavan tilaohjelman perusteella.

Talotekniset kustannukset on arvioitu kustannuslaskelmassa referenssikohteen mukaisesti. Referenssikohteenä on ilmeisesti käytetty täysin varusteltua teatterisalia, ja sen vuoksi kustannusarvio tulee Tilapalvelujen asiantuntijoiden mukaan laskemaan, kun suunnitelmia tarkennetaan.

5 000m² tontilla 2 500m² uudisrakennuksen alustava arvio pelkän alustavan tilaohjelman perusteella on A-Insinöörien laskelmassa 26 milj. euroa. Kokonaiskustannusennuste sisältää esim. käyttäjän kustannuksia (irtokalustus+esitystekniikka) 3,5 milj. euroa sekä teatterimekaniikkaa 3,14 milj. euroa. Tarveselvitystä esiteltiin kaupungin toimitilaryhmälle perjantaina 13.9.2024 Toimitilaryhmän mukaan, kun kustannuslaskelmaa tarkennetaan vastaamaan tarveselvityksessä esitettyjä toiminnallisia tarpeita, tulee kustannuslaskelma todennäköisesti olemaan 18-21 milj. euroa.

Tilapalveluiden vuokra-arvio ilman maanvuokraa huoneistoalan 3 588 m² mukaisesti vuokrasta on 49,9 euroa/m² eli 176 000/ kk ja 2,1 milj. euroa / vuosi. Vuokra-arvio on laskettu suoraan kustannusennusteesta. Koska rakennuksen kustannusennuste oli korkea, on myös vuokra-arvio korkea ja tulee tarkentumaan todelliselle tasolle.

Kaavoitus ja aikataulu

Espoonlahden keskuksessa on selvitetty Y-tonttipotentiaaleja kulttuurirakennuksille. Nämä mahdolliset alueet sijaitsevat metroaseman läheisyydessä: Merikarhunkuja, Tähestäjänrinne, Espoonlahdenkadun eteläpääty ja Soukanväylän varsi. (Kuva Taiteiden talon tarveselvityksessä s.21).

Tontin sijainnissa tulee ottaa huomioon turvalliset kulkureitit lapsille ja nuorille sekä talon toimintojen vaatimat haalaus- ja ajoreitit talon välittömässä läheisyydessä. Tontin valinnassa otettava huomioon saavutettavuus ja lapsille turvalliset kävely- ja pyöräily-yhteydet metrolta, bussilta ja lähialueilta. Myös autojen saattoliikenteen huomioiminen on toivottavaa.

Tarveselvitys on esitelty Espoon kaupungin hankeryhmässä ja toimitilaryhmässä syyskuussa 2024. Kulttuurilautakunta käsittelee tarveselvityksen lokakuussa 2024. Tavoitteena on hankesuunnitelma 2025 ja Taiteiden talo valmis 2030. Kulttuurin tulosityksikön uudisrakennusten osalta noudatetaan suunnitelmaa, jossa Kulttuurikeskuksen teatterirakennus toteutetaan ensin ja sen jälkeen etenee Taiteiden talon toteuttaminen.

Hyväksytyn tarveselvityksen jälkeen Tilapalvelut ryhtyy laatimaan hankelaskelmaa ja hankesuunnitelmaa kuullen käyttäjiä ja asukkaita sekä taiteen harrastamisen pedagogeja ja asiantuntijoita.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Taiteiden talo tarveselvitys 2024 valmis saavutettava
- 2 Taiteiden talon alustava tilaohjelma ei saavutettava
- 3 Tarveselvityslomake, Taiteiden talo ei saavutettava

Oheismateriaali

Tiedoksi

Asianosaiset